

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JUNY 2023	CONVOCATORIA: JUNIO 2023
Assignatura: Geografia	Asignatura: Geografía

CRITERIS DE CORRECCIÓ / CRITERIOS DE CORRECCIÓN

Si l'alumnat ha respost més de quatre preguntes, sols es corregiran les quatre primeres, sense qualificar-se'n les restants
Si el alumnado ha respondido a más de cuatro, solo se corregirán las cuatro primeras, sin calificarse las restantes.

Qüestió 1 (2,5 punts). Basant-vos en el mapa del document 1, escriviu en una llista les serralades que delimiten la conca hidrogràfica dels rius: (1) Duero, (2) Gadiana, (3) Xúquer, (4) Ebre i (5) Ter.

Conca del Duero, fins a 0,5 punts: Serralada Cantàbrica (0,25 punts) i Sistema Central (0,25 punts). esmentar els Monts de Lleó i el Sistema Ibèric podria servir per a compensar una omisió en qualsevol de les dues opcions principals.

Conca del Gadiana, fins a 0,5 punts: Monts de Toledo (0,25 punts) i Sierra Morena (0,25 punts). Esmentar el Sistema Ibèric o el Sistema Bètic podria servir per a compensar una omisió en qualsevol de les dues opcions principals.

Conca del Xúquer, fins a 0,5 punts: Sistema Ibèric (0,25 punts) i Sistema Bètic (0,25 punts)

Conca de l'Ebre, fins a 0,5 punts: Sistema Ibèric (0,25 punts) i Pirineu (0,25 punts). Si s'esmenten la Serralada Catalana, la Serralada Cantàbrica o les Muntanyes Basques, podria servir per a compensar una omisió en qualsevol de les dues opcions principals.

Conca del Ter, fins a 0,5 punts: Serralada Catalana (0,25 punts) i Pirineu (0,25 punts).

Qüestió 2 (2,5 punts). En el mapa del document 1 apareix dibuixat en negre un riu. Identifiqueu-lo i descriuiu els seus trets: vessant hidrogràfic, unitats muntanyenques que emmarquen la seua conca, cabal i règim.

Ha de contestar el següent:

- Riu: Guadalquivir (0,5 punts)
- Vessant hidrogràfic: atlàntica (0,5 punts)
- Unitats muntanyenques que emmarquen la seua conca: Sierra Morena, al nord. Sistema Bètic, al sud (0,50 punts) (Poden substituir-se els noms per uns altres també correctes, com a Subbètic, al sud).
- Cabal: abundant, ja que és un riu llarg que té nombrosos afluents (0,5 punts)
- Règim: irregular. Presenta estiatge a l'estiu coincidint amb la mínima precipitació i crescuda amb les pluges de tardor i primavera (0,5 punts)

Qüestió 3 (2,5 punts). Què és un règim fluvial i de què depèn? Descriuiu els tres tipus de règims fluvials dels rius peninsulars.

Ha de contestar el següent:

- El règim fluvial és la variació estacional del cabal d'un riu. Depèn de la quantia, distribució i tipus de les precipitacions en forma de pluja o neu (fins a 1 punt)
- En funció de les dues existeixen 3 tipus de règims fluvials:
  - Règim nival: els rius naixen en l'alta muntanya, on abunden les nevades (o precipitacions en forma de neu). El màxim cabal és a la primavera, amb el desglaç. El mínim és a l'hivern, ja que l'aigua està en forma de neu o gel a la muntanya (fins a 0,5 punts)

- Règim pluvial: L'alimentació del riu està directament condicionada per les precipitacions en forma de pluja. El cabal reflecteix el màxim i mínim de pluges (fins a 0,5 punts)
- Règim mixt: poden ser nivopluvials o pluvionivals, segons predomine la influència de la pluja o la neu (fins a 0,5 punts)

Qüestió 4 (2,5 punts). Què és el cabal d'un riu? Expliqueu els principals factors que determinen les variacions del cabal dels rius peninsulars.

Ha de contestar el següent:

- El cabal és la quantitat d'aigua que passa en un segon per un punt (estació d'aforament) donat del riu. Es mesura en m³/s (0,5 punts). El cabal varia:
- Al llarg del recorregut: el tram amb més cabal sol ser la desembocadura, on s'acumula l'aportació de tots els afluents, excepte en els rius on hi ha una forta evaporació, infiltració o un elevat consum humà (fins a 1 punt)
- Al llarg del temps: irregularitat interanual a causa de crescudes i estiatges acusats (fins a 1 punt)

Qüestió 5 (2,5 punts). Amb les dades del document 2 feu un gràfic lineal amb tots els elements sobre el comportament del transport aeri en el període 2018-2022. Feu el gràfic en el document annex I.

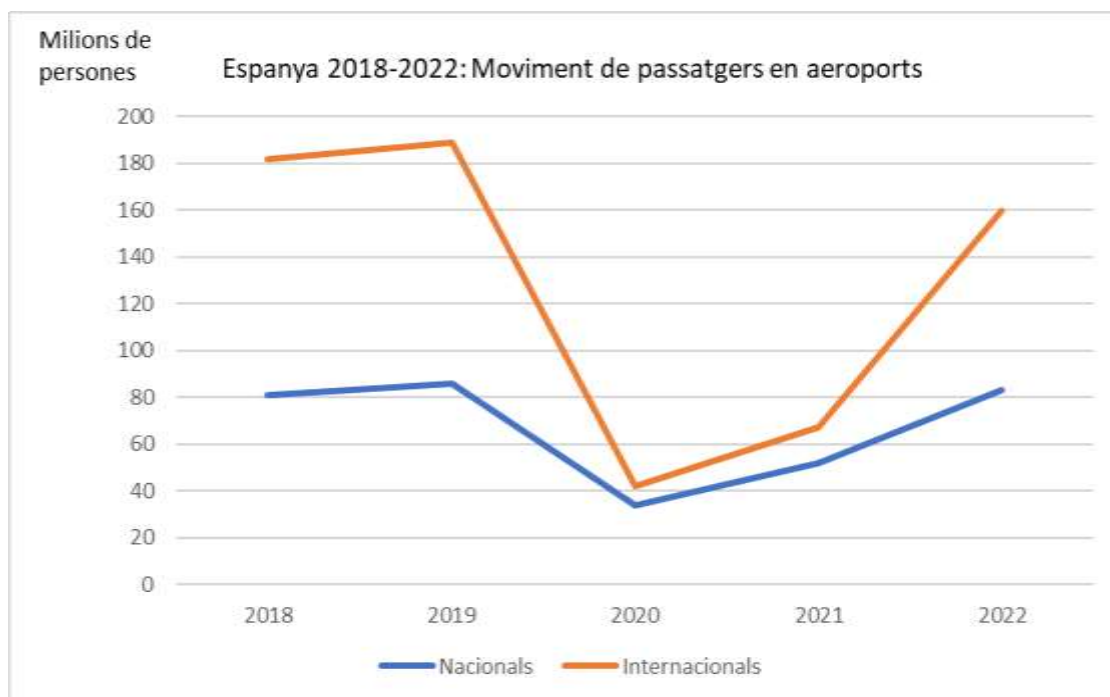
Només es permet el gràfic lineal, com consta clarament en l'enunciat de la pregunta.

L'elaboració correcta de les dues línies interiors del gràfic (0,75 punts). Si s'inclou només una de les línies, es valora amb només 0,25 punts. La realització correcta d'un eix de coordenades temporal i un altre de valors, amb les unitats corresponents (0,75 punts).

El gràfic ha de tindre, així mateix, la llegenda, el títol i la font corresponents (altres 0,75 punts).

La netedat, la claredat i l'ajust de proporcions (0,25 punts) es tenen en compte per a concedir la puntuació màxima.

Un exemple, perquè pugui servir de referència, podria ser el següent:

Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana

Qüestió 6 (2,5 punts). En el mapa del document 3 es representa la densitat de carreteres de tot tipus a Espanya el 2019. Escriviu en una llista el nom de les 11 províncies amb més densitat, expressada en quilòmetres de carretera per cada 100 km². Descriviu l'actual distribució territorial de la densitat de carreteres a Espanya i detalleu en una llista els factors que hi poden incidir.

Es puntuarà amb 0,1 punts cada província correctament identificada, fins a un màxim d'1 punt. Les províncies amb un major nombre de quilòmetres de carretera per cada 100 km² són: Àlaba, Barcelona, la

Corunya, Guipúscoa, Lugo, Astúries, Las Palmas, Pontevedra, Santa Cruz de Tenerife, Cantàbria i Biscaia.

A continuació cal descriure la distribució territorial de la densitat de carreteres representada en el mapa. Es valorarà el fet de diferenciar els desequilibris territorials existents entre la meitat nord i sud d'Espanya. En general, les densitats més elevades es donen en les àrees costaneres, els dos arxipèlags i la Comunitat de Madrid. (fins a 0,75 punts).

D'altra banda cal detallar en una llista els factors que incideixen en aquesta desigual distribució i que es poden trobar en: el tipus d'hàbitat si és concentrat o dispers, la densitat de població, la dinàmica econòmica o la configuració del relleu. (fins a 0,75 punts).

Si s'identifica un altre factor amb incidència en la densitat de les carreteres pot compensar mancances en els anteriors.

Qüestió 7 (2,5 punts). El transport és una activitat dedicada al trasllat de persones i mercaderies, i en la qual intervenen uns elements. Identifiqueu i expliqueu els elements que intervenen en el transport.

Els elements que intervenen en el transport s'identifiquen amb: les infraestructures, els mitjans de transport, el que es transporta, les empreses que intervenen. (0,5 punts).

-Les infraestructures de transport es refereixen a: les carreteres, ports, aeroports, vies i estacions de ferrocarril, gasoductes, oleoductes...

-Els mitjans de transport utilitzats es corresponen amb: el camió, autobús, metre, tren, vaixell, avió...

-El que es transporta: persones, mercaderies (productes agrícoles, animals vius, productes petrolífers, minerals, maquinària, productes alimentaris...)

-Les empreses: en el transport intervenen empreses que presten els seus serveis, com poden ser les dedicades a la manipulació i depòsit de mercaderies, a l'organització del transport...

La correcta explicació dels elements que intervenen en el transport es valorarà fins a un màxim de 2 punts.

Si s'identifica i explica un altre element, com pot ser els organismes oficials, es poden compensar mancances observades en els aspectes anteriors.

Qüestió 8 (2,5 punts). Identifiqueu i expliqueu els principals problemes del transport terrestre.

En primer lloc, cal identificar els principals problemes que afecten el transport terrestre i que poden associar-se amb l'increment de la contaminació, la transformació en l'entorn o la seguretat (fins a 0,5 punts).

Quant a l'explicació, la contaminació està directament vinculada amb l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle o la contaminació acústica, entre d'altres. Les grans infraestructures de transport per carretera i ferroviari provoquen la transformació de l'entorn, en modificar el paisatge i generar barreres en el territori que provoquen fragmentació d'hàbitats, dificulten el desplaçament de la fauna silvestre, entre d'altres. Respecte de la seguretat, malgrat l'aplicació de normativa per a incrementar-la (reducció de la velocitat màxima, inspecció de vehicles, millores de seguretat en les infraestructures...), els accidents de trànsit continuen sent un problema greu.

La explicació correcta dels principals problemes del transport terrestre es valorarà fins a un màxim de 2 punts.

Si s'identifica i es justifica un altre problema, com pot ser la congestió del trànsit, les característiques del medi físic, la xarxa radial, la insularitat o els desequilibris territorials, es poden compensar mancances observades en els aspectes anteriors.

Cuestión 1 (2,5 puntos). Basándote en el mapa del documento 1, escribe en una lista las cordilleras que delimitan la cuenca hidrográfica de los ríos: (1) Duero, (2) Guadiana, (3) Júcar, (4) Ebro y (5) Ter.

Cuenca del Duero, hasta 0,5 puntos: Cordillera Cantábrica (0,25 puntos) y Sistema Central (0,25 puntos). Citar los Montes de León y el Sistema Ibérico podría servir para compensar una omisión en cualquiera de las dos opciones principales.

Cuenca del Guadiana, hasta 0,5 puntos: Montes de Toledo (0,25 puntos) y Sierra Morena (0,25 puntos). Citar el Sistema Ibérico o el Sistema Bético podría servir para compensar una omisión en cualquiera de las dos opciones principales.

Cuenca del Júcar, hasta 0,5 puntos: Sistema Ibérico (0,25 puntos) y Sistema Bético (0,25 puntos)

Cuenca del Ebro, hasta 0,5 puntos: Sistema Ibérico (0,25 puntos) y Pirineo (0,25 puntos). Si se citan la Cordillera Catalana, la Cordillera Cantábrica o los Montes Vascos, podría servir para compensar una omisión en cualquiera de las dos opciones principales.

Cuenca del Ter, hasta 0,5 puntos: Cordillera Catalana (0,25 puntos) y Pirineo (0,25 puntos).

Cuestión 2 (2,5 puntos). En el mapa del documento 1 aparece dibujado en negro un río. Identifícalo y describe sus rasgos: vertiente hidrográfica, unidades montañosas que enmarcan su cuenca, caudal y régimen.

Debe contestar lo siguiente:

- Río: Guadalquivir (0,5 puntos)
- Vertiente hidrográfica: atlántica (0,5 puntos)
- Unidades montañosas que enmarcan su cuenca: Sierra Morena, al norte. Sistema Bético, al sur (0,50 puntos) (Pueden sustituirse los nombres por otros también correctos, como Subbético, al sur).
- Caudal: abundante, ya que es un río largo que posee numerosos afluentes (0,5 puntos)
- Régimen: irregular. Presenta estiaje en verano coincidiendo con la mínima precipitación y crecida con las lluvias de otoño y primavera (0,5 puntos)

Cuestión 3 (2,5 puntos). ¿Qué es un régimen fluvial y de qué depende? Describe los tres tipos de regímenes fluviales de los ríos peninsulares.

Debe contestar lo siguiente:

- El régimen fluvial es la variación estacional del caudal de un río. Depende de la cuantía, distribución y tipo de las precipitaciones en forma de lluvia y/o nieve (hasta 1 punto)
- En función de las dos existen 3 tipos de regímenes fluviales:
  - Régimen nival: los ríos nacen en la alta montaña, donde abundan las nevadas (o precipitaciones en forma de nieve). El máximo caudal es en primavera, con el deshielo. El mínimo es en invierno, ya que el agua está en forma de nieve o hielo en la montaña (hasta 0,5 puntos)
  - Régimen pluvial: La alimentación del río está directamente condicionada por las precipitaciones en forma de lluvia. El caudal refleja el máximo y mínimo de lluvias (hasta 0,5 puntos)
  - Régimen mixto: pueden ser nivopluviales o pluvionivales, según predomine la influencia de la lluvia o la nieve (hasta 0,5 puntos)

Cuestión 4 (2,5 puntos). ¿Qué es el caudal de un río? Explica los principales factores que determinan las variaciones del caudal de los ríos peninsulares.

Debe contestar lo siguiente:

- El caudal es la cantidad de agua que pasa en un segundo por un punto (estación de aforo) dado del río. Se mide en m³/s (0,5 puntos). El caudal varía:
  - A lo largo del recorrido: el tramo con mayor caudal suele ser la desembocadura, donde se acumula la aportación de todos los afluentes, salvo en los ríos donde hay fuerte evaporación, infiltración o elevado consumo humano (hasta 1 punto)
  - A lo largo del tiempo: irregularidad interanual debido a crecidas y estiajes acusados (hasta 1 punto)

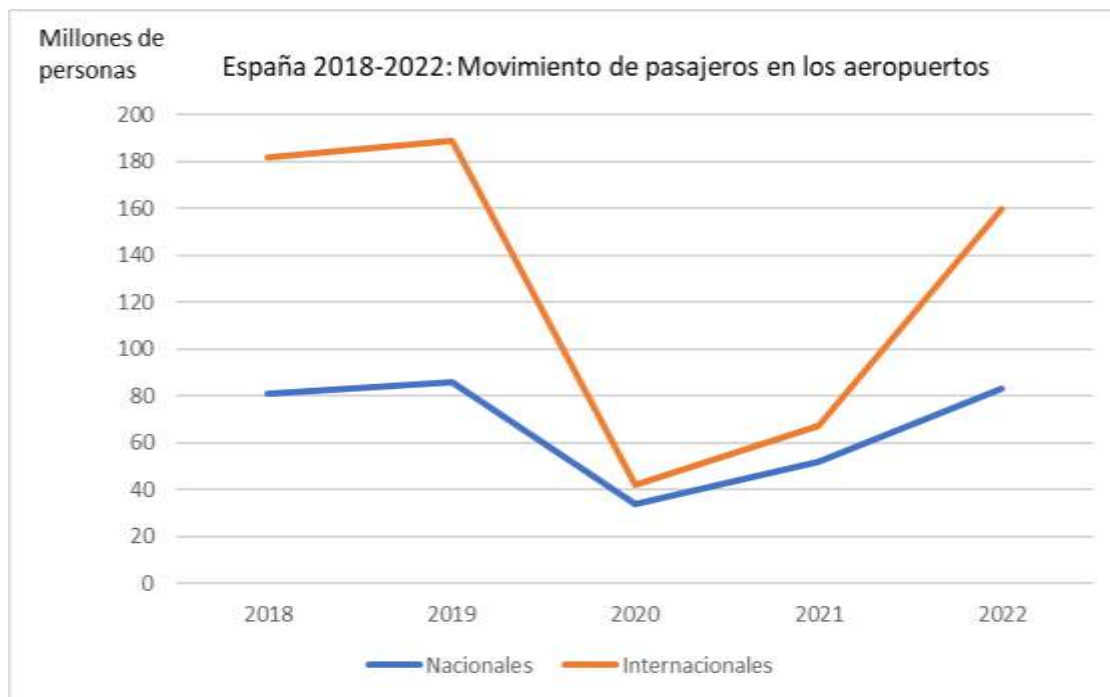
Cuestión 5 (2,5 puntos). Con los datos del documento 2 realiza un gráfico lineal con todos los elementos sobre el comportamiento del transporte aéreo en el periodo 2018-2022. Realiza el gráfico en el documento anexo I.

Solo se permite el gráfico lineal, como consta claramente en el enunciado de la pregunta.

La elaboración correcta de las dos líneas interiores del gráfico (0,75 puntos). Si se incluye solo una de las líneas, se valora con solo 0,25 puntos. La realización correcta de un eje de coordenadas temporal y otro de valores, con las unidades correspondientes (0,75 puntos).

El gráfico tiene que tener, así mismo, la leyenda, el título y la fuente correspondientes (otros 0,75 puntos). La pulcritud, la claridad y el ajuste de proporciones (0,25 puntos) se tienen en cuenta para otorgar la máxima puntuación.

Un ejemplo, para que pueda servir de referencia, podría ser el siguiente:

Fuente: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana

Cuestión 6 (2,5 puntos). En el mapa del documento 3 se representa la densidad de carreteras de todo tipo en España en 2019. Escribe en una lista el nombre de las 11 provincias con mayor densidad, expresada en kilómetros de carretera por cada 100 km². Describe la actual distribución territorial de la densidad de carreteras en España y relaciona en una lista los factores que pueden incidir.

Se puntuará con 0,1 puntos cada provincia correctamente identificada, hasta un máximo de 1 punto. Las provincias con un mayor número de kilómetros de carretera por cada 100 km² son: Álava, Barcelona, la Coruña, Guipúzcoa, Lugo, Asturias, Las Palmas, Pontevedra, Santa Cruz de Tenerife, Cantabria y Vizcaya.

A continuación, hay que describir la distribución territorial de la densidad de carreteras representada en el mapa. Se valorará el hecho de diferenciar los desequilibrios territoriales existentes entre la mitad norte y sur de España. En general, las densidades más elevadas se dan en las áreas costeras, los dos archipiélagos y la Comunidad de Madrid. (hasta 0,75 puntos).

Por otro lado, hay que relacionar en una lista los factores que inciden en esta desigual distribución y que se pueden encontrar en: el tipo de hábitat si es concentrado o disperso, la densidad de población, la dinámica económica o la configuración del relieve. (hasta 0,75 puntos).

Si se identifica otro factor con incidencia en la densidad de las carreteras puede compensar carencias en los anteriores.

Cuestión 7 (2,5 puntos). El transporte es una actividad dedicada al traslado de personas y mercancías, y en la que intervienen unos elementos. Identifica y explica los elementos que intervienen en el transporte.

Los elementos que intervienen en el transporte se identifican con: las infraestructuras, los medios de transporte, lo que se transporta, las empresas que intervienen. (0,5 puntos).

-Las infraestructuras de transporte se refieren a: las carreteras, puertos, aeropuertos, vías y estaciones de ferrocarril, gasoductos, oleoductos...

-Los medios de transporte utilizados se corresponden con: el camión, autobús, metro, tren, barco, avión...

-Lo que se transporta: personas, mercancías (productos agrícolas, animales vivos, productos petrolíferos, minerales, maquinaria, productos alimentarios...)

-Las empresas: en el transporte intervienen empresas que prestan sus servicios, como pueden ser las dedicadas a la manipulación y depósito de mercancías, a la organización del transporte...

La correcta explicación de los elementos que intervienen en el transporte se valorará hasta un máximo de 2 puntos.

Si se identifica y explica otro elemento, como puede ser los organismos oficiales, se pueden compensar carencias observadas en los aspectos anteriores.

Cuestión 8 (2,5 puntos). Identifica y explica los principales problemas del transporte terrestre.

En primer lugar, hay que identificar los principales problemas que afectan al transporte terrestre y que pueden asociarse con el incremento de la contaminación, la transformación en el entorno o la seguridad (hasta 0,5 puntos).

En cuanto a la explicación, la contaminación está directamente vinculada con la emisión de gases de efecto invernadero o la contaminación acústica, entre otros. Las grandes infraestructuras de transporte por carretera y ferroviario provocan la transformación del entorno, al modificar el paisaje y generar barreras en el territorio que provocan fragmentación de hábitats, dificultan el desplazamiento de la fauna silvestre, entre otros. Respecto a la seguridad, a pesar de la aplicación de normativa para incrementarla (reducción de la velocidad máxima, inspección de vehículos, mejoras de seguridad en las infraestructuras...), los accidentes de tráfico siguen siendo un problema grave.

La correcta explicación de los principales problemas del transporte terrestre se valorará hasta un máximo de 2 puntos.

Si se identifica y justifica otro problema, como puede ser la congestión del tráfico, las características del medio físico, la red radial, la insularidad o los desequilibrios territoriales, se pueden compensar carencias observadas en los aspectos anteriores.